

Vakoiletko lastasi?

10.7.2007 11:32 — Antti Kirves

Tietoturvaluottot tuovat salavalvonnan välineitä sellaisillekin, joille niitä ei myönnettäisi, jos ne olisivat luvanvaraisia. Lain puolesta vanhemmat ehkä saavat seurata lastensa tekemisiä monella tavoin, mutta mitä sanoo moraali?

Lasten täytyy saada olla turvassa niin verkossa kuin oikeassa elämässäkin. Tilanne on vanhemmille vaikea. Lapsella on oltava oikeus yksityisyyteen, mutta toisaalta vanhempien vastuulla on hänen turvallisuudestaan huolehtiminen.

Digitoday kertoi taannoin tapauksesta, jossa brittiäiti oli asentanut alaikäisen poikansa tietokoneeseen vakoiluohjelman. Kävi ilmi, että poika oli verkon kautta säännöllisesti yhteydessä valtameren taakse pikkupojista kiinnostuneeseen aikuiseen mieheen, joka oli tulossa tapaamaan poikaa. Äiti käräytti miehen, jota nyt odottaa syyte alaikäiseen sekaantumisesta.

Tapaus oli uutinen siksi, että siihen sattui liittymään alaikäisten ahdistelija. Jos näin ei olisi ollut, äiti olisi varmaan jatkanut poikansa verkkoliikenteen seurantaa kaikessa hiljaisuudessa vain siksi, että uskoi, epäili tai pelkäsi jotakin olevan tekeillä.

Avataanko kirjeet?

Missä menee raja sille, mitä vanhemmat saavat tehdä suojellakseen alaikäisiä lapsiaan? Saako juniorin nettiliikkeitä seurata salaa? Saako hänen sähköpostiviestinsä lukea? Entä pikaviestit ja chat-liikenne? Tekstiviestit? Kännykkäpuhelut? Nettipuhelut?

Millä tavoin alaikäisen lapsen tai nuoren surfailun seuraaminen vakoiluohjelmalla eroaa hänen puhelujensa kuuntelemisesta tai hänen kirjeidensä avaamisesta? Tai eroavatko ne toisistaan millään tavalla? Onko oikein, että vanhemmat avaavat ja lukevat alaikäisen lapsensa kirjeitä?

Jos lasten salaseurannan hyväksyy, mihin ikään asti sitä saisi jatkaa? Lopettavatko lastensa verkkoliikennettä seuraavat vanhemmat seurannan sinä päivänä kun jälkikasvu täyttää 16? Tai 18?

Jos omien lasten vakoilu hyväksytään, missä tilanteissa se pitäisi hyväksyä? Sittenkö kun vanhempien epäilykset heräävät? Tai kun jotakin on jo tapahtunut? Jos jotakin on jo sattunut, eikö vakoilu ole vähän myöhäistä?

Vanhemmilla on tietenkin oikeus ja velvollisuus suojella omaa lastaan. Jos ajatellaan, että heillä suojeluun vedoten on myös oikeus vakoilla lapsensa nettitoimintaa ilman, että lapsi tietää siitä, koskeeko tuo oikeus vain epäilyttävää ja potentiaalisesti vaarallista tai ainakin haitallista surfaamista ja muuta verkkoviestintää, vai onko koko lapsen yksityisyys tyystin vanhempien valvonnassa?

Kuka nämä rajat määrittää? Vanhemmat kai. Kuka valvoo vanhempia?

Minkälaista esimerkkiä?

Minkälaisen esimerkin omalle lapselleen sellainen äiti tai isä antaa, joka vakoilee tätä toisen tietämättä? Minkälaisen viestin hän lähettää lapselleen, joka ennen pitkää saa kuitenkin tietää vakoilusta? Että on ihan okei urkkia lapsen asioita salaa?

Jotenkin tuntuu siltä, että ne vanhemmat, jotka vakoilevat lapsiaan, ovat niitä, jotka nyt yleensäkin epäilevät lapsiaan jostakin, syystä tai syyttä. Lapsilla on oikeus kasvaa tietäen, että vanhemmat luottavat heihin edes sen verran, etteivät koe tarvetta salaa vakoilla heitä.

Lasten hyväksikäyttö on hirvittävä asia ja se herättää voimakkaita tunteita, kuten pelkoa ja vihaa. Siksi se toisinaan taitaa myös hämärtää järkeä.

Brittiäiti asensi vakoiluohjelman poikansa koneelle salaa, eli nainen vakoili omaa poikaansa tämän tietämättä. Koska myöhemmin kävi ilmi, että poika oli ollut yhteydessä lasten ahdistelijaan, äidin vakoilu tuli tavallaan legitimoiduksi. Toisin sanoen äiti saattaa nyt sanoa jälkeenpäin olleensa oikeassa kun urkki poikansa tekemisiä tämän tietämättä.

Äiti halusi asentaa vakoiluohjelman poikansa koneelle, koska oli huolissaan. Tarina ei kerro, oliko äidillä erityistä syytä olettaa, että hänen poikansa olisi vaarassa joutua ahdistelluksi verkossa.

Entä jos äiti ei olisi löytänyt poikansa tekemisistä mitään ihmeellistä? Mitä äiti olisi tehnyt? Olisiko hän poistanut vakoiluohjelman pojan koneelta jonkin ajan kuluttua tyytyväisenä siitä, että tämä on turvassa? Vai olisiko hän jatkanut seurantaa, kunnes olisi löytänyt jotakin, ihan mitä tahansa sellaista, mistä hän olisi voinut huolestua?

Nyt voi ehkä tuntua helpolta sanoa, että äiti toimi oikein, kun kerran lasten ahdistelija saatiin kiikkiin. Mutta tuntuisiko äidin toiminta hyväksyttävältä, jos ahdistelijaa ei olisi? Siinäkin tapauksessa äiti toimisi omien epäilyksiensä pohjalta. Pyhittäkö tarkoitus keinot?

Yhteiset pelisäännöt

Lapsia pitää suojella ahdistelijoilta, se on selvä. Kyse on siitä, millä tavoin lapsia suojellaan. Vanhempien tehtäviin kuuluu yleensäkin kertoa, opastaa, tukea ja asettaa rajoja. Tämä pätee myös verkossa.

Yksi tapa suojella lapsia on puhua asioista etukäteen. Voisi kertoa, minkälaisia vaaroja verkossa voi olla kaikkien niiden hyvien asioiden lisäksi, selittää, ettei irc-galleriaan laitettuja kuvia välttämättä enää koskaan saa pois yleisestä jakelusta sekä opettaa, ettei kaikki verkossa ole sitä, miltä näyttää ja etteivät kaikki ole verkossa niitä, keitä väittävät olevansa. Noin alkajaisiksi.

Perheen nuorison käytössä olevat tietokoneet voi sijoittaa niin, että vanhemmat näkevät halutessaan aina, mitä lapset verkossa tekevät. Lapset taas tietävät näin, että vanhemmat voivat seurata heidän tekemisiään. Kun pelisäännöt ovat yhteiset, molemmat osapuolet ovat tietoisia toistensa tekemisistä.

Britannian tapauksessa kyseessä on luultavasti ja toivottavasti ääriesimerkki. Tuskin kovin moni vastaavanlaisia näppäinlokiohjelmia lapsensa koneelle asentee. Sen sijaan monet vanhemmat rajoittavat erilaisilla lapsilukoilla ja suodattimilla sitä, minkälaisilla sivustoilla jälkikasvu saa liikkua.

Totta kai vanhempia pelottaa lastensa puolesta. Hyvä niin; sehän tarkoittaa sitä, että vanhemmat ovat kiinnostuneita lastensa tekemisistä. Mutta urkkimisessa ja vakoilussako sen kiinnostuksen pitäisi näkyä? Tälläkö tavalla lapsista pitäisi olla huolissaan?

Rajoja lapsille pitääkin asettaa, mutta toinen asia on sitten se, miten tarkasti ja miten pitkään vanhemmat voivat suodattaa ei-toivottuja asioita pois - tai se, miten paljon hyvää ja hyödyllistä informaatiota vanhemmat tulevat suodattaneeksi samalla.

Informaatiota on nykyisin saatavilla niin paljon, että siihen pitää osata suhtautua. Lapsi ei tietotulvasta selviä, jos ei kukaan hänelle siihen anna ohjeita ja tukea. Tiedon valtatiellä oppaasta on enemmän apua kuin vartijasta.

<http://www.digitoday.fi/mielipide/2007/07/10/vakoiletko-lastasi/200716839/66>

